

Шульська Н. М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Кошак О. М.

Національний авіаційний університет

Гундерук О. О.

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ МЕДІАЧУТЛИВОГО КОНТЕНТУ: НЕКОРЕКТНІ НОМІНАЦІЇ В ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню медіачутливого контенту та особливостям його висвітлення. Зауважено про те, що працівники ЗМІ, пишучи про людей із певними захворюваннями, порушують журналістику толерантності, вдаючись до етично некоректних словосполук чи висловлювань. У розвідці структуровано та комплексно проаналізовано некоректні номінації осіб із різними захворюваннями, представлені в мові сучасних українських медіа. До кожної некоректної лексеми запропоновано релевантні відповідники, що корелюють із правилами соціального етикету. Зауважено, що анормативні номінації репрезентовані як у заголовковому комплексі публікацій, так і в самому текстовому наповненні. Спостережено, що вживання некоректних назв осіб не лише несе негативну семантику, але є образливим щодо цих категорій людей, порушує мовні й етичні норми, свідчить про непрофесійність журналістів і редакторів. Надано рекомендації про те, що певні характеристики стану здоров'я особи не потрібно аналогічно переносити на її номінацію, а на перше місце завжди варто ставити людину. Висвітлюючи проблеми вразливих груп населення, автори мусять співпереживати зі своїми героями, не завдаючи шкоди ні їм, ні читацькій аудиторії. У журналістських матеріалах необхідно уникати вживання медичних штампів, що здатні підсилювати стереотипне бачення осіб, а також не використовувати номінації, що передають небезпеку, страждання, ізоляцію чи пасивність. У гонитві за сенсаційністю чи клікабельністю соціально чутливих публікацій важливо не виходити за межі журналістської толерантності й за допомогою коректної лексики та термінології донести до читача важливу історію. Медійники повинні уникати стереотипів щодо зображення людей із різними захворюваннями, не деталізувати на неповносправності цих осіб, жаліти чи героїзувати, а показувати як здорових представників суспільства.

Ключові слова: медіа, соціально чутливий контент, некоректні номінації, журналістська комунікація.

Постановка проблеми. Неодноразово працівники ЗМІ, пишучи про представників різних соціальних груп людей (з інвалідністю, певними захворюваннями, віковими характеристиками, етнічною належністю, соціальним статусом, внутрішньо переміщених осіб тощо), порушують журналістику толерантності, вдаючись до етично некоректних словосполук чи висловлювань. Вони виокремлюють цих осіб, наголошують на їхній «іншості», безжалісно критикують або занадто героїзують. Некоректні номінації представлені як у заголовковому комплексі публікацій, так і в самому текстовому наповненні. Готуючи історії про долі людей, журналісти повинні керуватися тим, що на перше місце варто ставити людину, а не сенсаційність чи

клікабельність публікації. Висвітлюючи проблеми вразливих груп населення, автори мусять співпереживати зі своїми героями, не завдаючи шкоди ні їм, ні читацькій аудиторії. Пишучи про людей і для людей, працівникам ЗМІ важливо дотримуватися стандартів і професійної етики, аби якісно формувати громадську думку й мовний етикет українців, а також засвідчувати високий рівень своєї фахової комунікації. У сучасному медіадискурсі актуальна проблема толерантного висвітлення образу особи з інвалідністю чи певними захворюваннями. Особливо важливим є словник коректних номінацій соціально чутливого контенту відповідно до журналістської етики, професійних стандартів та мовних норм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми соціально чутливої журналістики неодноразово ставали об'єктом наукових пошуків українських учених, а також медіаекспертів. Автори передовсім наголошують на важливості уникнення стереотипних уявлень, формування базових цінностей, дотримання журналістської етики, уживання коректної лексики. Спорадично фіксуємо конкретні рекомендації щодо правильного висвітлення чутливого медіаконтенту. Так, І. Андрейців на сайті «Української правди» дає слушні поради, як можна і не можна говорити про людей [1], а Ю. Саліженко зауважує про те, як правильно писати про осіб, що мають онкологічне захворювання [13]. О. Голуб у виданні «Медіакомпас: путівник професійного журналіста» подає невеликий словник коректних лексем на означення представників вразливих груп [3]. О. Горчинська зауважує про особливості висвітлення життя ключових груп населення й пропонує рекомендації для ЗМІ [5]. Вплив медіа на руйнування стереотипів й мовну толерантність у номінаціях осіб досліджує Х. Дацишин [6]. Журналістику толерантності й зловживання стереотипами вивчає Я. Пукало [11]. Особливості медіакомунікації з особами, що мають інвалідність, студіюють І. Виртосу [2], О. Голуб [4], Л. Петрункіна [10]; Н. Шульська, Р. Зінчук та О. Гундерук [14]. Фіксуємо розвідки, у яких представлено поради щодо зображення в медіа осіб із різними захворюваннями [9]. Так, М. Рожило і П. Заболотна аналізують особливості роботи журналіста із соціально чутливими темами в медіа під час війни (на прикладі людей із порушенням слуху) [12]. Інші дослідники теж указують на таке негативне явище в ЗМІ як уживання некоректних лексем, що свідчить про порушення журналістської етики [15]. Важливим у цьому контексті є соціальний звіт, підготовлений командою авторів ГО «Детектор медіа», під назвою «Долаючи бар'єри: роль ЗМІ у висвітленні конфліктно-чутливих тем» [7]. Спорадично в науковому дискурсі натрапляємо на короткі словники термінів і понять, що стосуються чутливої журналістики [8]. Попри наявність різних за тематичним і жанровим діапазоном публікацій, що виявляють стосунок до медійного контенту, нині бракує наукових праць, присвячених дослідженню етично некоректних номінацій осіб в українському інфопросторі, особливо щодо назв людей з інвалідністю та різними захворюваннями. Актуальність нашої розвідки в тому, що репрезентоване дослідження скеровує до надважливих проблем сьогодення, серед яких – форму-

вання поваги до професійних стандартів, етичних та мовних норм.

Постановка завдання. Мета статті – виявити, структурувати та комплексно проаналізувати некоректні назви людей із різними захворюваннями, представлені в мові сучасних українських ЗМІ, запропонувати релевантні відповідники, що корелюють із правилами соціального етикету.

Виклад основного матеріалу. Багато номінацій, які вказують на стан психічного чи фізіологічного здоров'я особи з часом набули негативного забарвлення, їх почали вживати в метафоричному зображенні на означення й тих людей, які не хворіють, подекуди ці висловлювання містять лайливий контекст. Зважаючи на те, що в минулому людей із різними діагнозами сприймали як «інших», «хворих», «нетипових», «ізольованих», тому лексеми на позначення таких хвороб перестали бути медичними термінами, а їх почали вживати в образливих ситуаціях. Це стосується і слів «хитрий» та «божевільний», якими часто називають осіб, чий погляд відрізняється від думок інших. Вік, стан та інші особливості людини не визначають її особистість, тому завжди коректно дотримуватися принципу «person first language», тобто ставити на перше місце особу, а вже потім її ознаки. Основне – завжди бачити в людині найперше людину.

Зважаючи на те, що певні характеристики стану здоров'я особи не потрібно аналогічно переносити на її номінацію, тому замість некоректних лексем «аутист», «епілептик», «децепешник», «діабетик», «контужений / контужена» варто послуговуватися більш прийнятними конструкціями відповідно «людина з аутизмом» або «людина з розладами аутистичного спектра», «людина з епілепсією», «людина з ДСП», «людина з діабетом» або «людина, яка має діабет», «людина / чоловік / жінка з контузією».

Нерідко в журналістських публікаціях фіксуємо недотримання цих норм, на що вказують такі заголовки і фрагменти із текстів: «Журналісти спробували показати світ очима **дітей-аутистів**» («ТСН», 15.07.2022); «На Тернопільщині дівчина-аутист дружить із вороною і хоче отримати професійну освіту» («ТСН», 03.04.2019); «**Діти-аутисти. Які вони?**» («Українська правда», 27.10.2021); «**Ліонель Мессі – аутист?**» («Високий замок», 19.09.2020); «**Померлий був 1986 року народження, перебував на обліку в медичній частині як епілептик**» («УНІАН», 28.01.2019); «**Райдержадміністрація позбавила діабетиків ліків – ЗМІ**» («Українська

правда», 08.07.2019); «У Росії мобілізують **діабетиків** і людей після інсультів – ЗМІ» («Гордон», 28.02.2022); «В окупованому Севастополі **діабетики** залишилися без пільгових тестів на цукор» («Суспільне Крим», 20.10.2020); «Він **контужений** ніс тіло дружини на руках: трагічна історія військової пари» («Громада. Груп», 15.03.23); «За деякими даними, він служив сапером в батальйоні Айдар і був **контужений**» («New voice», 04.08.2021); «Командир аеророзвідки: “Тричі **контужений** оператор вартує значно більше, ніж той, який щойно прийшов”» («Український тиждень», 25.07.2023); «Двічі був поранений та **контужений**, але повертався до побратимів: доброволець з Волині загинув, рятуючи “трьохсотих”» («ВСН», 13.11.2023); «На Сумщині через ворожі обстріли **контужений** чоловік, пролунало 122 вибухи» («УНН», 11.09.2023); «**Контужений** чи неадекватний: відео допиту російського командира, який здався у полон під Черніговом» («Радіо Трек», 25.02.2022).

У журналістських матеріалах необхідно також уникати вживання медичних штампів, що здатні підсилювати стереотипне бачення осіб з інвалідністю, як-от: «нездорова людина», «вада», «хвороба», «хворіє на», «жертва» тощо. Етично некоректні номінації демонструють також заголовки, у яких без особливої потреби подано діагноз й особливий акцент на ньому, що порушує журналістську етику, наприклад: «**Шизофренік** тероризує ціле село» («Під прицілом», 24.10.2018); «Учені запевняють, що навчилися вираховувати потенційних **шизофреніків**» («ТСН», 16.10.2020); «У Луцьку **шизофренік** порізав п'ятьох перехожих: одному всадив ніж у спину, іншому – у скроню» («ТСН», 28.12.2018); «Японець з **шизофренією** захворів на рак. Пересадка кісткового мозку вилікувала і онкологію, і **психічний розлад**» («ТСНУ», 07.01.2019). Не варто використовувати в текстах висловлювання, що передають небезпеку, страждання, ізоляцію чи пасивність. Медіаекспертка О. Голуб зазначає, що «потрібно уникати загальних фраз, які можуть надати порушення стану здоров'я людини негативного відтінку, наприклад: “глухий, як тетеря”, “глухий до наших бажань”, “німий, як риба”» [4].

Особу, яка має порушення сприйняття кольору, неправильно в медійних текстах називати «**дальтоніками**», адже ця номінація вже давно набула негативного забарвлення. Сьогодні часто в переносному значенні говорять про людей, які навіть не мають такого діагнозу. Подібні висловлювання неприпустимі в журналістському контенті. Коли

потрібно сказати, що чоловік чи жінка мають порушення сприйняття кольорової гами, тоді так і говоримо, уживаючи конструкцію «*людина, що має порушення сприйняття кольору*». Аналізуючи медійні публікації, спорадично натрапляємо на некоректну лексику щодо називання осіб цієї групи, пор.: «“До влади в Україні приходять **дальтоніки**”: Геращенко різко відповіла Разумкову щодо ПАРЄ» («Високий замок», 27.06.2019); «**Корейці** створили світлофор для **дальтоніків**» («Gazeta.ua», 22.06.2020); «**Чоловік-дальтонік** не розгледів розжеві конфеті та не зрозумів, що стане батьком дівчинки (ВІДЕО)» («Новини N», 26.11.2023); «Як виглядає життя на острові **людей-дальтоніків**: вражаючі фото» («Maxim», 14.11.2019); «Зворушливе відео: **брати-дальтоніки** вперше побачили світ в кольорі» («Сьогодні», 25.06.2020). Як бачимо, часто журналісти використовують негативну лексему як прикладку, поєднуючи її з іменниками, що вказують на особу: *чоловік-дальтонік, люди-дальтоніки, брати-дальтоніки*.

У мовній практиці українців неприйнятною також є лексема «*каліка*», адже вона містить виразний негативний контекст. Найбільш виправданими конструкціями є «*людина, яка отримала каліцтво*» або «*людина з ампутацією*». Попри те, що в стані шоку люди з інвалідністю так казати можуть самі про себе або через сарказм, але журналістам такою номінацією послуговуватися не варто. Те ж саме стосується лексем «*контужений*» / «*контужена*», яка сьогодні стала популярною через війну в Україні і тому, що багато військовослужбовців отримали контузію. Якщо людина пережила такий стан, то необхідно використовувати конструкцію «*чоловік / жінка з контузією*».

Не доцільно в журналістських матеріалах вживати номінації на зразок: «*людина з обмеженими можливостями*», «*людина з особливими потребами*», адже всі ми маємо обмежені можливості в чомусь: хтось не може швидко бігати, хтось високо стрибати і грати професійно у футбол. Також кожна людина має в чомусь особливі потреби. Єдино виправданою відповідно до українського і міжнародного законодавства є номінація «*особа / людина з інвалідністю*».

Дослідники зауважують, що стосовно терміну «*обмежені можливості*», який часто використовують на заміну, він є некоректним, адже в кожній особі є якісь обмежені можливості: наприклад, фізично ми не здатні підняти 500 кілограмів ваги або пробігти 300 кілометрів без перерви. Так само

в кожного з нас є свої особливості та особливі потреби. До прикладу, хтось більш ефективно працює із самого ранку, а у когось продуктивність прокидається пізно увечері. В одних особливо чутливі очі в сонячну погоду, і він чи вона не можуть обійтися без сонцезахисних окулярів [9].

Винятком є конструкція «*діти з особливими освітніми потребами*», але в медійному контексті також необхідно цією номінацією послуговуватися коректно. Адже тут мова йде не лише про дітей з інвалідністю, а й про усіх, хто потребує освітньої підтримки в певний проміжок часу. Розглянемо такий показовий приклад. Якщо в українську школу приходять дитина з Латинської Америки, що розмовляє винятково іспанською мовою, то їй обов'язково потрібна підтримка вчителя, який додатково навчатиме її українською мови. Є і другий приклад. Якщо дитина з розладом аутистичного спектра не може саме оволодіти шкільними навчальними предметами, то їй у цьому допомагає вчитель-асистент. Також для учня з порушенням слуху потрібен учитель жестової мови або для незрячої дитини той, хто навчає читати шрифтом Брайля. Але коли говоримо про інвалідність, то від терміну «особливі діти» однозначно варто відмовитися.

Прикладом порушення мовленнєвої етики слугує публікація «*Незвичайні діти у звичайній школі*» («Львівський портал», 26.03.2018), у якій журналісти, вдаючись до оксиморону в заголовку, називають дітей з особливими освітніми потребами «*незвичайними*», диференціюючи їх від інших членів суспільства і роблячи аспект на їхній «іншості». Говорячи в ЗМІ про дітей з особливими освітніми потребами, некоректно послуговуватися підрядними словосполученнями «*особлива дитина*», «*інклюзивна дитина*», про що не завжди пам'ятають працівники окремих закладів, адже неетичні анормативи здебільшого виявляємо на освітніх ресурсах: «*Особлива дитина в закладі дошкільної освіти*» (emetodyst.mcfr.ua); «*Особлива дитина. Інформація для батьків*» (vompkil.od.gov.ua) та в інших ЗМІ: «*“Особливі діти” в садках і школах. Леся Литвинова про інклюзивну освіту та стереотипи*» («Слово і діло», 29.11.2019); «*Луцькі батьки особливих дітей ініціювали оригінальний флешмоб*» («Перший», 25.04.2019); «*У санаторії “Пролісок” відпочивають особливі діти. Фото*» («Перший», 17.04.2019); «*У Калуші особливі діти місили тісто і вчилися робити манікюр*» («Вікна», 20.05.2023).

Розповідаючи про людей з онкологічним захворюванням, також необхідно бути максимально

толерантним. Не варто використовувати вербалізатори «*людина, що хворіє на онкологію*», «*онкохворий*», «*ракохворий*», оскільки вони мають не лише песимістичне значення, але є некоректними. Людина не може хворіти на онкологію, оскільки онкологія – це розділ медицини, а не захворювання. У спільнотах, де підтримують тих, хто хворіє на рак, часто послуговуються англійським висловом «*cancersurvivor*» (дослівно перекладаємо «*той, що пережив рак / бореться з раком*»). Виправданими в таких матеріалах будуть конструкції «*людина, що має рак*», «*людина з онкологічним захворюванням*» чи «*людина, яка має онкологічне захворювання*». У деяких порадиниках пропонують терміни «*онкопацієнт*» / «*онкопацієнтка*», адже нібито лексема «*пацієнт*» указує на тимчасову соціальну роль, і важливо в кожному бачити людину, а не хворобу [13]. Пишучи про тих, хто має онкологічне захворювання, варто уникати й вербалізаторів «*хворий*» чи «*хвора*», оскільки вони мають не лише образливий характер, але й не показують справжнього статусу людини. У випадку із захворюванням на рак людина може перебувати в стані ремісії і в той же час мати статус пацієнта, оскільки необхідно залишатися під наглядом лікаря.

Моніторячи вітчизняний інформаційний простір, уже в самих медіаназвах виявляємо некоректні лексеми, що свідчать про непрофесійність тих, хто готував публікації. До прикладу: «*Для пацієнтів з онкологією запустили гарячу лінію*» («Українформ», 21.10.2022); «*Де українцям з онкологією та іншими важкими захворюваннями надають допомогу в Чехії*» («Радіо Україна», 26.07.2022); «*На військового з онкологією, який мав лікуватися в Швеції, написали рапорт про самовільне залишення частини нібито “без поважної причини”*» («Букви», 19.06.2023); «*Як допомогти онкохворій людині, яка щойно дізналася про діагноз*» («Українська правда», 29.07.2021); «*“Рак не чекає на завершення війни”, – як борються за життя онкохворі з Чернігівщини*» («Суспільне», 03.04.2022); «*Онкохворій Заворотнюк залишилося недовго: лікар дав актрисі страшний прогноз*» («УНІАН», 20.04.2023); «*Хвора на рак дівчинка розповіла, як прийняти діагноз і побороти хворобу*» (04.02.2022); «*Хворий на рак король футболу Пеле звернувся до вболівальників із лікарні*» («НТА», 04.12.2022). Зважаючи на те, що онкологічні хвороби світова медицина вважає хронічними, і після закінчення лікування завжди існує ризик рецидиву, то більш прийнятною є конструкція «*досягнув / досягнула ремісії*» замість

помилкової «переміг / перемогла рак», хоча медійники не завжди на цьому наголошують, послуговуючись некоректними словосполученнями: «**“Я перемогла рак”**. Історії тих, хто одужав» («Радіо Свобода», 18.02.2019); «**Перемогла рак та створила онлайн секс-шоп. Історія дівчини з Чернівців**» («Суспільне», 04.02.2022); «**“Думала, що можу не дожити до наступного Різдва”**: легендарна тенісистка вдруге **перемогла рак**» («ТСН», 21.03.2023). Також замість словосполучень «**страшний / смертельний / невиліковний діагноз**», що нагнітають страх, краще використовувати конкретну назву «**онкологічний діагноз**». Хоча сучасні ЗМІ не нехтують такими конструкціями: «**Горохівчанину поставили **страшний діагноз**, він потребує коштів для лікування за кордоном**» («Волинь», 09.02.2021); «**Важкохворому Брюсу Віллісу поставили **страшний діагноз****» («Патріоти України», 17.02.2023); «**Новоспеченій мамі поставили **страшний діагноз** за місяць до весілля: симптоми були багато років**» («ТСН», 26.04.2023); «**У чоловіка 5 років болів палець на нозі: йому поставили **страшний діагноз****» («Волинь 24», 17.04.2023); «**Відомому футболісту поставили **смертельний діагноз****» («Sport news», 28.07.2023); «**У Півалій горе – онуку поставили **невиліковний діагноз****» («Радіо Трек», 28.03.2022); «**Бо що може бути гіршим за те, коли твоєї дитині ставлять **невиліковний діагноз****?» («Трибуна», 17.02.2023).

Непрофесійно з боку журналістів називати людину з ВІЛ-позитивним статусом «**носієм ВІЛ**» чи «**ВІЛ-інфікованим**»: «**“Носіями ВІЛ / СНІД тепер є не наркомани, а люди з благополучних сімей”**, – лікар» («Zaxid.net», 24.11.2020);

«**“Я дізналася, що **ВІЛ-інфікована**, коли була вагітна” – розмова з Вірою Варигною**» («Громадське», 06.11.2019); «**Повідомили, скільки людей в Шацькому районі є носіями ВІЛ-інфекції**» («Район. Шацьк», 01.12.2020); «**На Львівщині за рік побільшало **ВІЛ-інфікованих****» («Твоє місто», 01.12.2019). Етично правильними є номінації «**людина з ВІЛ-позитивним статусом**», «**людина, яка живе з ВІЛ / СНІД**», «**людина з ВІЛ / СНІД**».

Висновки та пропозиції. Отже, дослідивши вітчизняний медіачутливий контент, робимо висновки, що журналісти, нехтуючи професійною етикою й мовними нормами, часто вдаються до некоректних номінацій, висвітлюючи історії людей із різними захворюваннями. Етично некоректні лексеми наявні як у заголовковому комплексі, так і в текстах публікацій. Медійники не завжди уникають медичних штампів, стереотипних зображень, занадто героїзують чи надміру жаліють таких людей, диференціюють їх як вразливу групу населення чи вказують на «іншість». Неодноразово в гонитві за клікбейтом забувають про норми моралі, тоді як необхідно на перше місце ставити людину, а не її захворювання. Не варто використовувати в текстах висловлювання, що передають небезпеку, страждання, ізоляцію чи пасивність, а навпаки – зображати людей з інвалідністю чи різними захворюваннями як повноцінних членів суспільства.

Перспективними в цьому напрямі наукових студій могли б стати праці, спрямовані на подальше дослідження соціально чутливої тематики в медіа. На часі сьогодні укладання словника коректної лексики щодо номінації осіб різних соціальних груп.

Список літератури:

1. Андрейців І. Словничок освіченого українця: як можна і не можна говорити про людей. Українська правда: сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2018/01/23/228588/>.
2. Виртосу І. Як розповідати про людей з інвалідністю: поради для журналістів. Детектор медіа: сайт. URL: <https://ms.detector.media/profstandarti/post/14167/2015-09-11-yak-rozpovidaty-pro-lyudey-z-invalidnistyu-porady-dlya-zhurnalistiv/>.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А». 2016. 184 с.
4. Голуб О. Поради журналістам: як висвітлювати людей з особливими потребами. Інститут масової інформації: сайт. URL: <https://imi.org.ua/advice/poradi-jurnalistam-yak-visvitlyuvati-lyudey-z-osoblivimi-potrebami-i2377>.
5. Горчинська О. Особливості висвітлення життя ключових груп населення: рекомендації для ЗМІ. Київ: Альянс громадського здоров'я. 2021. 58 с.
6. Дацишин Х. Мовна толерантність у назвах осіб старшого віку: можливості медіа у формуванні й руйнуванні стереотипів. Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика. 2002. № 2 (4). С. 87–94. URL: <https://doi.org/10.23939/sjs2022.02.087>.
7. Долаючи бар'єри: Роль ЗМІ у висвітленні конфліктно-чутливих тем. Спеціальний звіт / ред. Д. Дуцик. Київ: ГО «Детектор Медіа», 2016. 48 с.

8. Конфліктно-чутлива журналістика: короткий словник-довідник термінів і понять / уклад. Н. Виговська, Ю. Любченко, К. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 94 с. URL: <file:///C:/Users/Polin/Downloads/61654032.pdf>.
9. Не «аутист», а «людина з аутизмом»: як правильно говорити про людей із захворюваннями. Vogue: сайт. URL: <https://vogue.ua/article/beauty/byuti-gid/ne-autist-a-chelovek-s-autizmom-kak-pravilno-govorit-olyudyah-s-zabolevaniyami-i-invalidnostyu-46225.html>.
10. Петрункіна Л. Інвалід чи людина з інвалідністю: нова мовленнєва етика, які слід пам'ятати. Depo.ua: сайт. URL: <https://www.depo.ua/ukr/life/invalid-chi-lyudina-z-invalidnistyu-nova-movlenneva-etika-yakuslid-zapamyatati-202201271411626>.
11. Пукало Я. Журналістика толерантності: як медіа зловживають мовними стереотипами. Медіакритика: сайт. URL: <https://www.mediakrytyka.info/standarty-yakisnoi-jurnalistyky/zhurnalistyka-tolerantnosti-yak-media-zlovzhyvayut-movnymy-stereotypamy.html>
12. Рожило М. А., Заболотна П. С. Особливості роботи журналіста з соціально-чутливими темами в медіа під час війни (на прикладі людей із порушенням слуху). Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика». 2023. Т. 34 (73). № 2. Ч. 2. С. 141–145.
13. Саліженко Ю. Словничок освіченого українця: як говорити та писати про рак. Українська правда: сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2021/06/4/245089/>.
14. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Гундерук О. О. Образ людини з інвалідністю в українському медіа-просторі: особливості номінації і журналістська етика. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 2. Ч. 2. С. 217–222. URL: <https://philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=123>
15. Shulska N., Kostusiak N., Pykaliuk R., Sypchenko I., Bondarenko O., Dubetska O., Yevdokymenko I., Zyma O. Incorrect Nominations of Persons as Violations of Journalistic Ethics in Modern Materials of Sensitive Media Content (On the Mateials of Ukrainian Media). AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2023. Vol. 13, Issue 2, Spec. Issue XXXVII. P. 63–70. URL : https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/papers/A_10.pdf.

Shulska N. M., Koshak O. M., Gunderuk O. O. FEATURES OF THE COVERAGE OF MEDIA SENSITIVE CONTENT: INCORRECT NOMINATIONS IN JOURNALISTIC COMMUNICATION

The article is devoted to the study of media-sensitive content and the peculiarities of its coverage. It was noted that media workers, writing about people with certain diseases, violate the journalism of tolerance by resorting to ethically incorrect phrases or expressions. The investigation structured and comprehensively analyzed incorrect nominations of people with various diseases, presented in the language of modern Ukrainian media. Relevant counterparts correlating with the rules of social etiquette are proposed for each incorrect lexeme. It is noted that anormative nominations are presented both in the title complex of publications and in the text content itself. It was observed that the use of incorrect names of persons not only carries negative semantics, but is offensive to these categories of people, violates linguistic and ethical norms, and shows the unprofessionalism of journalists and editors. Recommendations have been made that certain characteristics of a person's health should not be similarly transferred to his nomination, and the person should always be put first. Highlighting the problems of vulnerable population groups, authors must empathize with their characters without harming either them or the readership. In journalistic materials, it is also necessary to avoid the use of medical labels that can reinforce a stereotypical view of individuals, as well as not to use nominations that convey danger, suffering, isolation or passivity. In the pursuit of sensationalism or clickability of socially sensitive publications, it is important not to go beyond the limits of journalistic tolerance and convey an important story to the reader with the help of correct vocabulary and terminology. Media workers should avoid stereotypes regarding the portrayal of people with various diseases, not detail the disabilities of these persons, pity or heroize them, but show them as healthy representatives of society.

Key words: media, socially sensitive content, incorrect nominations, journalistic communication.